

KOHALIKU
OMAALGATUSE
PROGRAMM

2026. aasta **SÜGISVOOR**

KOGUKOND ON OLULINE!

Infotunni kava

- **Nõuded taotlusele ja taotlejale** - KOP menetlejad Hanna Saar (Saare Arenduskeskus) ja Mairi Lilleleht (Pärnumaa Arenduskeskus)
- **Hindamiskomisjoni liikme vaade-** Evi Rohtla, Jõgevamaa hindamiskomisjoni liige
- **Taotleja vaade ja edulood-** Hiiumaa Käsitööselts ja Tänassilma Külaselts esindajad

- Programmi nõuded on sätestatud vastavas **määruses**.
- Üldise koordineerimise, väljatöötamise ja järelevalve korraldamise eest vastutab **Regionaal- ja Põllumajandusministeerium**.
- Programmi rakendaja riiklikul tasandil on **Riigi Tugiteenuste Keskus** (RTK).
- Rakendajateks maakondades on maakondlikud arendusorganisatsioonid (**MARO**-d).
- Voorud on **kaks** korda aastas: **kevad** ja **sügisel**.
- 2026. aasta sügisvoorude taotluste esitamine toimub **01.09** kuni **01.10 kell 16.30**.
- Taotluste ja aruannete **esitamine** toimub **ainult veebis** e-toetuse keskkonnas.

Maakondlikud nõustajad/menetlejad:

Harjumaa Omavalitsuste Liit, Maret Välja

Hiiumaa Arenduskeskus, Kaja Sõrmus

Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit, Alfred Alt

SA Järvamaa, Maile Kesküla

Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, Kersti Kurvits

SA Läänemaa, Maarja Läänesaar

Lääne-Viru Omavalitsuste Liit, Liisa Lotta Mumm

Pärnumaa Omavalitsuste Liit, Mairi Lilleleht

Põlvamaa Omavalitsuste Liit, Eve Neemsalu

Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus, Age Tekku

SA Saare Arenduskeskus, Hanna Saar

Tartumaa Omavalitsuste Liit, Heili Uuk

Valgamaa Arenguagentuur, Aet Arula-Piir

Viljandimaa Omavalitsuste Liit, Krista Ojamäe

Võrumaa Arenduskeskus, Kaire Trumm

PROGRAMMI EESMÄRK

on tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimine ja püsimine.

- Sihtgrupp ja kasusaajad: kohaliku kogukonna liikmed.
- Kogukond on kaasatud tegevuste elluviimisesse.
- Investeeringuobjektid on avalikus kasutuses ja kogukonna liikmetele kättesaadavad.

KOP ei rahasta ühingu tegevusi, ürituste toimumist või lihtsalt asjade ostmist, vaid meetme eesmärgile vastava tulemuse saavutamist.

Oluline on kogukonna vajadus, algatus ja kaasamine.

KOP mõistes on kogukond

kindlas **piirkonnas** elav, **ühist** toimekeskkonda jagav ja teatud sotsiaalsete suhete võrgustikuga seotud inimeste **rühm** ehk ühe piirkonna elanikud, kes:

- kasutavad samu teenuseid;
- viibivad ühises infoväljas;
- korraldavad ühiselt kogukonnaliikmetele vajalikke ettevõtmisi.

Kogukonnaks ei loeta

- vaid **kitsa** huviala esindajaid või maailmavaate, elukutse, soo, ea või muu ühise tunnuse alusel loodud isikute gruppi;
- või gruppi, mille tegevused ja kooskäimise kohad **ei ole avatud** või mille tegevus ja eesmärgid **ei ole suunatud laiemale avalikkusele** kui oma liikmeskond.

Meetmed

“Kogukonna areng”

panustab kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja tõhusama koostöö tekkesse.

“Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine”

panustab kogukonnale vajalike ja selle liikmete ühistegevust soodustavate **avalikus kasutuses** olevate objektide rajamisse ja arendamisse ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse.

Toetus ja omafinantseering

- Maksimaalsed toetussummad:
 - “**Kogukonna areng**” **2500** eurot;
 - “**Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine**” **4000** eurot.
- **Toetussumma** määr saab olla kuni **90%** projekti **abikõlblikest kuludest**.
- **Omafinantseeringu** minimaalne määr on **10%** projekti **abikõlblikest** ainult **rahalistest kuludest**.

Meetmete väljundnäitajad

“Kogukonna areng”:

- läbi viidud **ürituste** või **tegevuste arv** (koolitused, infopäevad, külapäevad, koduleheküljed, infotrükised jm);
- tegevustes ja üritustel (koolitused, infopäevad, külapäevad jm) otseselt **osalenute arv**.

“Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine”:

- rajatud või korrastatud avalikus kasutuses olevate **objektide arv**;
- toetatud kogukonnateenuste **arv**.

Kogukonnateenus

on kogukonna **liikmetelt** kogukonna **liikmetele** pakutav teenus, mis lähtub kogukonna vajadustest.

- Teenuse pakkuja on ka ise kogukonna liige.
- Kogukonnateenuse eesmärk **ei ole kasumi teenimine**, kuid tasu võtmine teenuskulude katteks on põhjendatud.
- Kogukonnateenuse **vajalikkus** peab olema taotluses selgitatud.

Projekti väljundnäitajad

- Projektiga seotud näitajate realistlikud **sihtväärtused sisestab taotleja** vastavalt oma projektile.
- Väljundnäitajad ja sihtväärtused on projekti **mõju hindamise** üheks aluseks ning nende saavutamist **kontrollitakse** esitatud **aruande** põhjal.
- Toetus võidakse (osaliselt) **tagasi nõuda**, kui näitajad või nende sihtväärtused jäävad **saavutamata** või saavutatakse osaliselt.

Toetuse taotleja

- **Mittetulundusühing,**
milles ei osale liikmena kohaliku omavalitsuse üksus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole.
- **Sihtasutus,**
mis ei ole asutatud kohaliku omavalitsuse üksuse ega riigi osalusel ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole.

Toetuse taotleja

- Tegutseb **avalikes huvides** ning taotleja eesmärgid ja tegevused on suunatud avalikkusele, sh taotleja peab oma tegevusest teavitama avalikkust.
- Tegutseb oma liikmes- või töötajaskonnast **laiema sihtgrupi** heaks, välja arvatud erivajadustega inimeste heaks tegutsevad ühendused (projekt peab KOP-i eesmärki täitma).
- Tegutseb piirkondlikult **küla, aleviku, alevi, valla, linna** või **asumi** kogukonna huvides.

Toetuse taotleja - erandid

- **Tallinna** linna puhul saavad taotlejaks olla ainult **linnasisese asumi kogukonna huvides tegutsevad ühendused**.
- **Koguduste** puhul saavad taotlejaks olla kogudused, mis tegutsevad põhikirja järgi koguduse liikmetest **laiema sihtgrupi** huvides.
- **Küla-, aleviku- ning asumiseltside poolt asutatud omavalitsuse piire ületavad ühendused**, mille tegevuse sihtrühmaks on kogu vastava küla/alevi/asumi elanikkond ning eesmärgiks vastava küla/alevi/asumi piirkonna elu- ja sotsiaalse keskkonna parandamine.

Taotlejaks ei saa olla

- äriühingud, ettevõtjate liidud, ametiühingud;
- ameti-, kutse- ja erialaliidud, mis koondavad ühe ameti, kutse või eriala inimesi, edendavad nende erialaoskusi või kaitsevad nende huve;
- korteri-, suvila-, aiandus-, garaaži- jmt ühistud;
- ühendused, kui nende **registrijärgne asukoht** on **teises** kohaliku omavalitsuse **üksuses** kui projekti **sihtgrupp**;
- ühendused, mille tegevuse peamised **eesmärgid** ja peamine **sihtgrupp** või projekti sihtgrupp **ületavad** ühe kohaliku omavalitsuse **piire**, välja arvatud määruses nimetatud erandid.

KÜSIMUSED?

Kui projektiidee või taotluse juures tekib küsimusi, **võta julgelt ühendust oma maakonna KOP konsultandiga**. Koos saab üle vaadata nii tingimused, projekti sobivuse kui ka taotluse täitmise.

Nõuded taotlejale

- Hiljemalt taotluse esitamise tähtaja seisuga peab taotlejal olema esitatud **majandusaasta aruanne**, kui selleks on tekkinud seadusest tulenev kohustus.
- **Ehitusinvesteeringute** puhul peab taotleja olema investeeringuobjekti **omanik** või tal peab olema selle objekti **kasutusõigus** ja avaliku kasutuse **leping** vähemalt **kolmeks aastaks** arvates projekti lõppemisest.
- Taotleja peab tagama investeeringute ja soetuste puhul nende **säilimise** ja edasise **avaliku kasutuse** ning töökorras hoidmise vähemalt **kolme aasta** jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest arvates.
- Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude **võlga**, mis on suurem kui 100 eurot või varasematest taotlusvoorudest tähtajaks esitamata aruandeid.
- Taotleja suhtes ei ole algatatud pankroti- või likvideerimismenetlust.

Taotlus koosneb

- **taotlusvormist**, mis sisaldab ka detailset **eelarvet** tegevuste lõikes;
- **volikirjast**, kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volikirja alusel;
- **ehitusinvesteeringute** puhul (ehitus, renoveerimine, remont vms) on kohustuslikud lisad:
 - objekti omandi- või **kasutusõigust tõendava dokumendi** koopia;
 - objekti **avaliku kasutuse lepingu** koopia, kui objekt ei ole taotleja omandis;
 - kohaliku omavalitsuse kirjalik **kinnitus** selle kohta, kas ja millist kooskõlastust või luba see ehitusinvesteering vajab (või ei vaja).

Abikõlblikkuse periood

- Taotlusvoor **abikõlblikkuse** periood kestab **12 kuud** alates taotluste esitamise tähtajast ehk **sügisvoorus 01.10.2026 kuni 01.10.2027.**
- Projekti **tegevused viiakse ellu** ja **kulud on tekkinud** ning **tasutud abikõlblikkuse perioodil.**
- **Aruande võib** esitada **varem**, kui projekt viiakse ellu kiiremini.
- **Erandjuhuna saab** abikõlblikkuse perioodi **pikendada** kuni 6 kuu võrra eelkõige toetuse saajast mitteoleneval põhjusel riiklikul või kohalikul tasandil kehtestatud eriolukorra või piirangute tõttu, mis teevad võimatuks projekti elluviimise planeeritud ajal.

Abikõlblike kulude üldtingimused

- Kulud peavad olema projekti tegevustega otseselt **seotud**, **põhjendatud** ja **vajalikud** projekti elluviimiseks.
- Kulud on **tekkinud** ja kuludokumentide alusel **tasutud** taotlusvooru **abikõlblikkuse perioodi jooksul**.
- Kõik projektiga seotud kulud peavad olema **tasutud toetuse saaja arvelduskontolt**.
- Kulud peavad olema **tõendatavad** algdokumentidega (arved, lepingud) ja nende tasumine pangakonto **väljavõttega**.
- Kulud peavad olema raamatupidamises selgelt **eristatavad** teistest ühingu kuludest.
- Üle **1000 euro** maksvate tellitud tööde, teenuste ja vara soetamise puhul tuleb taotluse eelarves kirjeldada **kahe võrreldava hinnapäringu** tulemused ja valiku **põhjendused**.

Mitteabikõlblikud kulud

- Kulud, mis ei vasta abikõlblike kulude üldtingimustele.
- Huvide konflikti olukorras tehtud kulud, välja arvatud juhul, kui tehing on nõuetekohaselt üldkoosolekul heaks kiidetud.
- Projekti seisukohast põhjendamatud või ebaolulised kulud, sh alkohol, tubakatooted, pangatasud, kindlustus, intressid, viivised ja trahvid.
- Kulud projekti raamatupidamisele.

Mitteabikõlblikud kulud

- Projektijuhtimise sisseostmine teiselt juriidiliselt isikult või FIE-lt.
- Esinduskulud, **meened, auhinnad ja kingitused**.
- Amortisatsioonikulud.
- Organisatsioonide liikmemaksud.
- Riiklikud maksud ja lõivud, mis on taotlejale tagastatavad, sh tagastatav käibemaks (kui MTÜ on käibemaksukohuslane).
- Ühingu **tavapäraseid tegevuskulud**, mis ei ole projektiga otseselt seotud, nt haldus-, transpordi-, side-, majandamis- ja kontorikulud.

Meetme “Kogukonna areng” mitteabikõlblikud kulud

- Hoonete, rajatiste ja ruumide **ehitus-, rekonstrueerimis-** ja **remonttööde** kulud.
- Üle **100 euro** maksvate **seadmete** soetamine (sh tööriistad, masinad, elektroonilised seadmed jms), mille eeldatav kasutusiga on oluliselt pikem kui projekti elluviimise periood ja mida on võimalik projekti tegevusteks rentida või laenata.
- Toiduainete ja toitlustuse kulud, mis **ületavad 10%** projekti abikõlblikest kuludest.

Meetme „Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine“ mitteabikõlblikud kulud

- **Koolituste ja ürituste** korraldamise ning läbiviimise kulud, sh infopäevad, külapäevad jms.
- Investeeringute ja ostude kasutusele võtmisega seotud teenuste (transpordi- ja ehitusteenused, seadmete paigaldamine jms) kulud, mis on tehtud **eraisikute** poolt (tasutud lepingute alusel).
- Kulud **toiduainetele** ja **toitlustusele**.

Taotluse esitamine

Taotluse koos vajalike lisadega esitab taotleja **seaduslik esindaja** või **volitatud isik digitaalselt allkirjastatult e-toetuse keskkonnas** <https://etoetus.rtk.ee> hiljemalt **01.10.2026 kell 16.30**.

Taotlusi saab **esitada** kogu taotlusvoorude avatud oleku ajal ehk **01.09-01.10 kella 16.30-ni**.

Taotlusvoorus võib taotleja esitada kuni **kaks** taotlust ehk **ühe taotluse kummassegi** meetmesse.

Taotluse esitamine

<https://etoetus.rtk.ee>

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

E-toetus

Struktuuritoetuse e-keskkond

TARA

RIIGI AUTENTIMISTEENUS

Sisene

Taotluse täitmine e-toetuse keskkonnas

Kevadvoor (2026) infopäeval tutvustati samm-sammult taotluse täitmist e-toetuse keskkonnas. Salvestuses on põhjalikult käsitletud taotluse olulisemaid välju, nende täitmist ning seoseid **hindamiskriteeriumitega**.

Ettekandja: Liisa Lotta Mumm, Lääne-Virumaa
Omavalitsuste Liit

„Taotluse esitamine e-keskkonnas“

► Salvestuses alates 37:20

Salvestus on järelvaadatav RTK kodulehel KOP meetme [„Infopäev“](#) rubriigis.

NB! E-toetuse keskkonnas **siniste küsimärkide all olev abiinfo** aitab taotlusvormi täita ja enamlevinud vigu vältida.

Korduma kippuvad vead taotlusvormis

- Kui MTÜ ei ole käibemaksukohuslane, vali „**Projekti kulude käibemaks**“ juures „Jääb kulu tegija kanda“. Sellisel juhul on käibemaks abikõlblik kulu.
- „**Teave taotleja kohta**“ jääb sageli liiga napiks. Kirjelda ühingu eesmärki, sihtgruppi, liikmete arvu ja seniseid olulisemaid tegevusi ning lisa võimalusel veebiviide.
- **Projekti algus ja lõpp** märgitakse vastavalt taotlusvooru abikõlblikkuse perioodile.
- Lahtris „**Projekti eesmärk ja tulemused**“ on levinud viga eesmärgi sõnastamine **tegevusena**. Eesmärk sõnasta taotletava tulemusena, mida soovitakse saavutada.
- Lahtris „**Projekti kasusaajate asukoht**“ märgi piirkondlik, mitte üle-eestiline.

Korduma kippuvad vead

- Lehel „**Näitajad**“ on algväärtus alati 0. Sageli sisestatakse algväärtuseks ekslikult 1 või mõni muu number.
- Lehel „**Näitajad**“ märgi realistlikud ja projekti lõpuks saavutatavad sihtväärtused. Näitajaid ei ole mõtet kunstlikult suurendada, sest nende saavutamist tuleb projekti lõpus tõendada.
- Näitaja „**Rajatud või korrastatud avalikus kasutuses olevate objektide arv**“ tähendab terviklikku avalikku objekti. Kui näiteks rajatakse plats koos varjualuse, pinkide ja prügikastidega, on **tulemuseks üks objekt**.
- Sama põhimõtte kehtib näitaja „**Toetatud kogukonna-teenuste arv**“ puhul: **üks terviklik kogukonna-teenus** märgitakse **ühe teenusena**.

Korduma kippuvad vead

- **Üritustel osalejate arv märgi realistlikult.** Tegelik osalejate arv tuleb hiljem tõendada ning saavutamata jäänud näitajat aruandes põhjendada.
- Näitaja „**Rajatud või korrastatud avalikus kasutuses olevate objektide arv**“ ei sobi iga soetuse puhul. Näiteks laulukoorile ostetud jakid ei ole selle näitaja mõttes avalikus kasutuses olev objekt ning selle näitaja sihttase jääb 0.
- Lehel „**Tegevused**“ ei ole vaja iga üksikut kulu eraldi tegevuseks märkida. Ühe põhitegevuse alla saab koondada sellega seotud kulud ning need eelarve selgituses täpsemalt lahti kirjutada.
- Lehel „**Tegevused**“ sisestatud tegevuste read kanduvad automaatselt lehele „Eelarve“.

Korduma kippuvad vead

- „**Eelarve rea täpsustus**“ jääb sageli liiga üldiseks. Kirjuta iga tegevuse juurde planeeritud kulud lahti koos arvutuskäiguga ning näita, millest summa kujuneb. Märgi, kas hind sisaldab käibemaksu.
- Kui osa projektiga **seotud tegevusi** või kulusid kaetakse muudest vahenditest, **võib** need **taotluses kirjeldada**, kuid KOP projekti eelarvesse neid lisama ei pea. Nii jääb projekti eelarve selgemaks ja aruandes tuleb tõendada ainult KOP projekti abikõlblikke kulusid.
- Kui projekti **eelarve on suur** ning toetuse protsent seetõttu väike, tasub **kaaluda**, kas kõik tegevused lisada KOP projekti abikõlblike kulude hulka. Kõigi abikõlblike tegevuste elluviimist tuleb hiljem tõendada.

Korduma kippuvad vead

- **Üle 1000** euro maksvate tööde, teenuste või soetuste puhul jääb sageli puudu pakkumiste võrdlusest ja valiku põhjendusest. Eelarve täpsustuses too välja, **kellelt** pakkumised saadi, **milline** pakkumine valiti ja **miks**. Hinnapakumisi **ei ole vaja taotlusele failidena** lisada ning faili lisamine ei asenda eelarves täpsustuse kirjeldamist.
- **Ehitusinvesteeringu puhul** jäävad vahel vajalikud lisadokumendid lisamata. Lisada on vaja **omandi- või kasutusõigust tõendav dokument**, vajadusel **avaliku kasutuse leping** ning **KOV kirjalik kinnitus** selle kohta, kas ja millist luba või kooskõlastust investeering vajab.

Soovitused juhuks, kui kasutad tehisaru taotluse koostamisel

- Kasuta tehisaru abina teksti sõnastamisel, korrastamisel ja struktureerimisel, mitte projekti sisu väljamõtlemiseks.
- Kontrolli alati üle faktid, arvud ja põhjendused.
- Jälgi, et tekstist tuleks selgelt välja projekti tuum- tegelik vajadus, tegevused, sihtrühm ja oodatav tulemus.
- Välti üldsõnalisust, kordusi ja liigset sõnavahetu. Oluline info peaks olema hindajale kergesti leitav.
- Tehisaru kasutades ära sisesta sinna isikuandmeid ega konfidentsiaalset infot.

Taotluse menetlemine

- Taotluste menetlemise aeg on üldjuhul kuni **50 tööpäeva** alates taotluse esitamise tähtajast.
- Puuduste ja ebatäpsuste **kõrvaldamiseks** antakse aega kuni **5 tööpäeva**. Taotlust ja eelarvet võib muuta **ainult menetleja** poolt **viidatud** puuduste ja nendega kaasnevate muudatuste osas, taotluse **sisuline** muutmine **ei ole lubatud**.
- KOP määruse § 14 lg 6 alusel tunnistatakse taotlus nõuetele **mittevastavaks**, kui taotleja või taotlus ei vasta nõuetele, taotlus on esitatud hilinenult või vale meetme vormil, andmed on ebaõiged või mittetäielikud, vorm ei ole nõuetekohaselt täidetud või puudused jäävad tähtajaks kõrvaldamata.

Taotluste hindamine

Taotlusi hindab **viieliikmeline hindamiskomisjon**.

Hindamiskriteeriumid:

- **projekti** tegevuste eesmärgi **vastavus programmi eesmärgile** ja mõju kogukonna elujõulisuse tugevnemisele (osakaal 30%);
- projekti **vajalikkus kogukonna** jaoks ja kogukonnaliikmete **kaasatus** projekti elluviimisesse (20%);
- projekti **tegevuste põhjendatus**, tegevuste **vajalikkus** kavandatud tulemuse saavutamiseks ja projekti tulemuste **jätkusuutlikkus** (25%);
- projekti **eelarve põhjendatus** ja **kuluefektiivsus** (25%).

Taotluste hindamine

- Hindamisskaala on vahemikus **0-4** punkti.
- Hinnang taotlusele on **positiivne**, kui hinnete kaalutud keskmine on vähemalt **2,5 punkti**.
- Taotluste **pingerida** moodustatakse mõlema meetme taotluste kohta ühiselt.
- Komisjoni ettepaneku alusel teeb MARO otsuse taotluse **rahuldamise, osalise rahuldamise** või **rahuldamata jätmise** kohta. **Otsus** saadetakse taotlejale **e-toetuse keskkonna** kaudu.
- **Rahuldatud** taotluste **nimekiri avaldatakse** MARO veebilehel.
- Toetus makstakse välja 10 tööpäeva jooksul otsuse tegemisest.

Kokkuvõtteks

- **Kogukonna arengu** meetme kaudu toetatakse kõiki nn “**pehmeid tegevusi**”, mis tugevdavad kogukonda, sh võib soetada tegevuste elluviimiseks vajalikke vahendeid ja materjale.
- **Investeeringute** ja kogukonnateenuste arendamise meetme kaudu toetatakse **investeeringuid** ja investeeringute kasutuselevõtuks otseselt vajalikke sisseostetavaid teenuseid ainult juriidilistelt isikutelt.
- Mõlema meetme jaoks on **eraldi taotlusvormid**.
- **Kaks taotlust** võib taotleja esitada juhul, kui need on **erinevates meetmetes**.

Kokkuvõtteks

- Taotlused tuleb esitada **e-toetuse keskkonnas** hiljemalt ettenähtud kuupäevaks ja kellaajaks - **01.10 kell 16.30**.
- Taotluse **allkirjastaja** peab olema **registrijärgne juhatuse liige**. Kui allkiri antakse **volikirja** alusel, tuleb taotlusele lisada volikiri.
- **Asumipõhisuse nõue** kehtib ainult **Tallinnas**.
- **Omafinantseering** peab olema **rahaline**.
- **Sularahamaksed ei ole lubatud**.

Projekti elluviimine ja aruandlus

Kevadvooru (2026) infopäeval käsitleti põhjalikumalt projekti elluviimist, toetuse kasutamise nõudeid ja aruande esitamist.

Ettekandja: Maile Kesküla, SA Järvamaa
„Projekti elluviimine ja aruandlus“

► Salvestuses alates 01:11:20

Salvestus on järelvaadatav RTK kodulehel KOP meetme
[„Infopäev“](#) rubriigis.

Projekti elluviimine ja aruandlus

Mida jälgida kogu projekti kestel?

- Tegevuse aluseks projekti elluviimisel on **toetuse eraldamise otsus**, projekt ise ja programmi määrus.
- Projekti **tegevusi** ja **makseid** tohib teha ainult projekti **abikõlblikkuse perioodil** ehk vooru alguskuupäevast kuni lõppkuupäevani **01.10.2026-01.10.2027**.
- **Viimane lubatud ülekannete** kuupäev on **01.10.2027**.
- **Aruanne** tuleb **esitada** hiljemalt **01.11.2027**.
- Projekt tuleb ellu viia **vastavalt** esitatud **taotlusele** ja kavandatud **tulemusi saavutades**.

Muudatused

- Projekti elluviimise muudatused tuleb kooskõlastada vähemalt **10 tööpäeva** enne **abikõlblikkuse perioodi lõppu** MARO-le e-toetuse keskkonnas kirjaga esitatud **muudatustaotlusega**.
- Projekti **eesmärgi, väljundnäitajaid** ega nende **sihttasemeid ei tohi muuta**.
- Kuludevahelisi muudatusi võib teha ilma nõusolekut taotlemata ainult nende kulude osas, mis on eelarves olemas ja projekti kvaliteet ei kannata.
- Pikendamist saab taotleda kuni 6 kuu võrra erandkorras eelkõige toetuse saajast mitteoleneval põhjusel.

Dokumendid

- **Projekti kulud** ja neid kajastavad kulu- ja makse**dokumendid** peavad olema raamatupidamises selgelt **eristatavad** ühingu muudest kuludest ja dokumentidest.
- **Sularahamaksed ei ole lubatud**, kõik arveldused tehakse toetuse saaja kontolt.
- Sõlmitud **lepingud** täidetakse nõuetekohaselt. Lepingul peab olema: number ja kuupäev; poolte andmed (eraisikul ka isikukood); kokkulepitud tasu, kuidas makstakse ja mille eest; poolte allkirjad.
- Aruandele lisada need projekti elluviimise **tõendusmaterjalid**, mille **lubasid taotluses** tegevuste tõendamiseks esitada.
- Kui on nõutud, siis on vaja esitada ka **ehitus- ja kasutusteatis** või **ehitus- ja kasutusluba** (koos aruandega).

Tasub tähele panna!

- Projektiga soetatud või loodud **vara säilimine ja avalik kasutus** peab olema tagatud **vähemalt 3 aastat** projekti lõppkuupäevast (kuni 01.10.2030).
- **Dokumentatsiooni** peab **säilitama 7 aastat** taotluse rahuldamise otsusest.
- Vajadusel võib MARO küsida ka **täiendavaid projektiga seotud dokumente**, selgitusi ja tõendusmaterjale.
- MARO-l on õigus teostada **kohapealset järelkontrolli** projektiga seotud dokumentide, seadmete, materjalide, teostatud tööde jm vara osas. Toetuse saaja on kohustatud võimaldama kontrolli läbiviijal eelnimetatuga kohapeal tutvuda.

Avalikkuse teavitamine

Toetuse kasutamisest ja projekti tulemustest peab toetuse **saaja teavitama avalikkust** kas oma **veebilehel**, mõnes avalikus **sotsiaalmeedia kanalis** või **kohalikus ajalehes**.

Lisaks tuleb projekti üritustel, koolitustel, erinevatel infomaterjalidel sh digitaalsetel, dokumentidel, trükistel, renoveeritud või korrastatud objektidel ja muudel juhtudel kasutada **viidet “Projekti on rahastatud kohaliku omaalgatuse programmist”**.

Avalikkuse teavitamine

KOP logo kasutamine on üks võimalus **toetusele visuaalselt viidata**.

KOP logo materjalid on leitavad RTK kodulehel jaotises „Kuidas peab projekti toetusest avalikkust teavitama?“

[Logod allalaadimiseks](#)

KOHALIKU
OMAALGATUSE
PROGRAMM

Toetuse tagasimaksmine

MARO-l on õigus nõuda **toetus osaliselt** või **täielikult tagasi**, kui:

- on **rikutud** KOP-i määruse või teiste õigusaktide tingimusi või rahastamisotsuse nõudeid;
- projekti väljundnäitajad on saavutatud **osaliselt** või on **saavutamata**;
- on tehtud **mitteabikõlblikke** kulusid;
- on esitatud **valeandmeid**;
- **kasutamata** toetussumma on **suurem kui 100** eurot.

NB! Toetuse saaja kohustub kandma kõik kulud, mis tekivad projekti kallinemisel.

KÜSIMUSED?

Kui projektiidee või taotluse juures tekib küsimusi, **võta julgelt ühendust oma maakonna KOP konsultandiga.** Koos saab üle vaadata nii tingimused, projekti sobivuse kui ka taotluse täitmise.

KOHALIKU
OMAALGATUSE
PROGRAMM

KOGUKOND
ON OLULINE

Täname kaasa mõtlemast
ja soovime edukat taotlemist!

HARJUMAA OMAVALITSUSTE LIIT
UNION OF HARJU COUNTY MUNICIPALITIES

Hiiumaa Arenduskeskus

Ida-Virumaa
Omavalitsuste Liit

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

SIHTASUTUS
Jõgevamaa
Arendus- ja Ettevõtluskeskus

LÄÄNE-VIRU
OMAVALITSUSTE LIIT

PÄRNUMAA OMAVALITSUSTE LIIT
ASSOCIATION OF LOCAL AUTHORITIES OF PÄRNU COUNTY

Valgamaa Arenguagentuur

Raplamaa Omavalitsuste Liit
Association of Local Authorities of Rapla County

Saaremaa vald

Tartumaa
Omavalitsuste Liit

VILJANDIMAA
OMAVALITSUSTE LIIT

VÕRUMAA
ARENDESKESKUS